

Zadeva T-87/05

EDP – Energias de Portugalska, SA proti Komisiji Evropskih skupnosti

„Konkurenca – Koncentracija – Uredba (EGS) št. 4064/89 – Odločba, ki koncentracijo razglša za neskladno s skupnim trgom – Portugalska trga elektrike in plina – Pridobitev nadzora nad GDP s strani EDP in Eni – Direktiva 2003/55/ES – Liberalizacija trgov plina – Obveznosti“

Sodba Sodišča prve stopnje (drugi senat) z dne 21. septembra 2005 II - 3753

Povzetek sodbe

1. *Konkurenca – Koncentracije – Presoja skladnosti s skupnim trgom – Merila – Ustvarjanje ali krepitev prevladujočega položaja, zaradi česar je resno ovirana učinkovita konkurenca na skupnem trgu – Kumulativnost – Medsebojen vpliv (člen 82 ES; Uredba Sveta št. 4064/89, člen 2(2) in (3))*

2. *Konkurenca – Koncentracije – Presoja skladnosti s skupnim trgom – Ustvarjanje ali krepitev prevladujočega položaja, zaradi česar je resno ovirana učinkovita konkurenca na skupnem trgu – Komisiji naloženo dokazno breme – Obveznosti, ki jih zadevna podjetja ustrezno predložijo – Neobstoj vpliva*
(Uredba Sveta št. 4064/89, člena 2(2) in 8(2); Sporočilo Komisije o korektivnih ukrepih, dovoljenih po Uredbi Sveta (EGS) št. 4064/89 in Uredbi Komisije (ES) št. 447/98, točka 43)

3. *Konkurenca – Koncentracije – Preizkus, ki ga opravi Komisija – Obveznosti zadevnih podjetij, s katerimi se sporočena koncentracija uskladi s skupnim trgom – Zaporedna preučitev konkurenčnih težav, ki ji sledi zaporedna preučitev vsake od ustreznih obveznosti glede na te težave – Dopustnost – Pogoji*
(Uredba Sveta št. 4064/89, člena 2(2) in (3) ter 8(2))

4. *Ničnostna tožba – Tožbeni razlogi – Zloraba pooblastil – Pojem*
(člen 230 ES)

5. *Konkurenca – Koncentracije – Preizkus, ki ga opravi Komisija – Obveznosti zadevnih podjetij, s katerimi se sporočena koncentracija uskladi s skupnim trgom – Dopustnost obveznosti v zvezi z ravnanjem in strukturnih obveznosti*
(Uredba Sveta št. 4064/89, člena 2(2) in (3) ter 8(2))

6. *Konkurenca – Koncentracije – Presoja skladnosti s skupnim trgom – Koncentracija, ki posega na trge, na katerih je prisoten monopol, dopuščen s pravom Skupnosti – Nezmožnost uporabe meril skladnosti s skupnim trgom, določenih v členu 2(3) Uredbe št. 4064/89*
(Uredba Sveta št. 4064/89, člen 2(3); Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55, člen 28(2))

7. *Konkurenca – Koncentracije – Presoja skladnosti s skupnim trgom – Zahteva po preučitvi neposrednih učinkov koncentracije – Možnost upoštevanja prihodnjih učinkov*
(Uredba Sveta št. 4064/89, člen 2(3))

8. *Konkurenca – Koncentracije – Napake, ki vplivajo na odločbo o neskladnosti s skupnim trgom – Neobstoj vpliva, če obstajajo drugi razlogi, ki utemeljujejo odločbo – Merila glede neskladnosti, ki so izpolnjena vsaj v zvezi z enim od zadevnih trgov*
(Uredba Sveta št. 4064/89, člen 2(3))
9. *Konkurenca – Koncentracije – Preizkus, ki ga opravi Komisija – Gospodarske presoje – Sodni nadzor – Omejitve*
(Uredba Sveta št. 4064/89, člen 2)
10. *Postopek – Vloga, s katero se postopek začne – Zahteve obličnosti – Povzetek uporabljenih tožbenih razlogov – Pravna sredstva, ki niso navedena v vlogi – Sklicevanje na navedbe iz priloge – Hitri postopek – Nedopustnost*
(Poslovnik Sodišča prve stopnje, člen 44(1)(c))
11. *Konkurenca – Koncentracije – Preizkus, ki ga opravi Komisija – Obveznosti zadevnih podjetij, s katerimi se sporočena koncentracija uskladi s skupnim trgom – Upoštevanje obveznosti, ki so bile predložene po izteku roka – Pogoji*
(Uredba Sveta št. 4064/89, člen 8; Uredba Komisije št. 447/98, člen 18; Sporočilo Komisije o korektivnih ukrepih, dovoljenih po Uredbi Sveta (EGS) št. 4064/89 in Uredbi Komisije (ES) št. 447/98, točka 43)
12. *Konkurenca – Koncentracije – Presoja skladnosti s skupnim trgom – Obstoj različnih, a povezanih trgov – Vpliv*
(Uredba Sveta št. 4064/89, člen 2(3))

1. V členu 2(2) in (3) Uredbe št. 4064/89 o nadzoru koncentracij podjetij sta za presojo skladnosti koncentracij podjetij s skupnim trgom določeni dve kumulativni merili, od katerih se prvo nanaša na ustvarjanje ali krepitev prevladujočega položaja in drugo na dejstvo, da bo učinkovita konkurenca na skupnem trgu resno ovirana z nastankom ali krepitvijo takega položaja. Vendar pa ima lahko v nekaterih primerih ustvarjanje ali krepitev prevladujočega položaja samo

po sebi posledico, da je konkurenca resno ovirana.

Iz tega izhaja, da se lahko dokaz ustvarjanja ali krepitve prevladujočega položaja v smislu člena 2(3) Uredbe št. 4064/89 v nekaterih primerih ujema z dokazom resnega oviranja učinkovite konkurence. Ta ugotovitev nikakor ne

pomeni, da drugo merilo pravno sovpa-da s prvim, ampak samo da lahko iz ene in iste dejanske analize danega trga izhaja, da sta obe merili izpolnjeni.

učinkovite konkurence. V zvezi s tem, ko gre kljub temu za zapletene gospodarske presoje, dokazno breme, ki ga nosi Komisija, ne vpliva na njeno široko diskrecijsko pravico na tem področju.

(Glej točke 45, 46 in 49.)

2. Iz člena 2(2) Uredbe št. 4064/89 o nadzoru koncentracij podjetij izhaja, da je Komisija tista, ki mora dokazati, da koncentracije ni mogoče razglasiti za skladno s skupnim trgom, poleg tega iz člena 8(2) iste uredbe izhaja, da kar zadeva dokazno breme, za koncentracijo, spremenjeno z obveznostmi, veljajo ista merila kot za nespremenjeno koncentracijo.

Dejstvo, da Komisija šteje ustrezno predložene obveznosti, tj. predstavljene bodisi v prvem predlogu bodisi v skladu s točko 43 Sporočila o korektivnih ukrepih, dovoljenih po uredbah št. 4064/89 in št. 447/98, kot spremembo prvih obveznosti, za nezadostne, pomeni neupravičeno prevalitev dokaznega bremena samo, kadar Komisija ne opre te ocene njihove nezadostnosti na objektivna in preverljiva merila, temveč na pravico čakanja zaradi dejstva, ker ji stranke koncentracije niso predložile zadostnih dokazov za izvedbo presoje po temelju. V zadnjem primeru namreč dvom ne bi koristil strankam te koncentracije in ugotoviti bi bilo treba, da je bilo dokazno breme skladnosti take koncentracije s skupnim trgom obrnjeno.

Zato mora po eni strani Komisija preučiti koncentracijo, kot je bila spremenjena z obveznostmi, ki so jih ustrezno predlagale stranke koncentracije, in po drugi strani lahko Komisija koncentracijo razglasi za neskladno s skupnim trgom samo, če te obveznosti ne zado-stujejo za preprečitev ustvarjanja ali krepitve prevladujočega položaja, posledica tega pa bi bilo resno oviranje

(Glej točke od 61 do 63 in 69.)

3. Obveznost Komisije je, da preuči koncentracijo, kot je bila spremenjena z obveznostmi, ki sta jih ustrezno predlagali stranki. Vendar pa taka zahteva ne prepoveduje zaporedne preučitve konkurenčnih težav, ki jih povzroča ta koncentracija, nato obveznosti, ki so jih predlagale stranke te koncentracije za rešitev teh težav, niti zaporedne preučitve vsake od ustreznih obveznosti glede na te težave, če Komisija *in fine* pride do globalne ocene koncentracije, kot je bila spremenjena, tj. učinkov te koncentracije na vsakega od opredeljenih trgov ob upoštevanju vseh obveznosti, ki zadevajo ta trg.
4. Pojem zlorabe pooblastil se nanaša na dejstvo, da je upravni organ uporabil svoja pooblastila za drug namen kot tisti, za katerega so mu bila dana. O odločbi, pri kateri so bila zlorabljena pooblastila, lahko govorimo le, če se na podlagi objektivnih, upoštevanih in skladnih dokazov izkaže, da je bila sprejeta za tak namen. Če ima odločba več ciljev in čeprav ob veljavnih razlogih obstaja neupravičen razlog, ni mogoče govoriti o zlorabi pooblastil pri odločbi, če glavni cilj ni opušen.

(Glej točko 87.)

Poleg tega je Komisija tista, ki mora preučiti vse ustrezne obveznosti glede na ugotovljeno konkurenčno težavo na enem od zadevnih trgov, vključno z obveznostmi, ki jih stranke koncentracije niso izrecno določile kot take. Vendar pa Komisija ne uporabi napačno prava, ko oceni samo obveznosti, ki so specifične za en sam trg ali eno samo konkurenčno težavo, glede na ta trg ali to težavo, če druge obveznosti niso ustrezne ali nimajo stvarnega gospodarskega pomena v tem okviru.

5. Obveznosti v zvezi z ravnanjem, ki jih Komisiji predlagajo stranke, koncentracije po svoji naravi niso nezadostne, da bi preprečile ustvarjanje ali krepitev prevladujočega položaja, in jih je treba oceniti posamično enako kot strukturne obveznosti.

(Glej točko 100.)

(Glej točki 77 in 78.)

6. Ker je država članica z uporabo odstopanja, do katerega je upravičena na

podlagi člena 28(2) Druge direktive o plinu 2003/55, oblikovala nacionalno plinsko industrijo, ki deluje kot monopol, in ker zato zadevni trgi s plinom v skladu z nacionalnim pravom in pravom Skupnosti niso odprti za konkurenco, gre za okoliščino, ki neposredno in neizogibno vpliva na uporabo člena 2 (3) Uredbe št. 4064/89 o nadzoru koncentracij podjetij za te trge. Po eni strani namreč glede na tak monopol merila ustvarjanja ali krepitev prevladujočega položaja ni mogoče uporabiti, in po drugi strani tudi resno oviranje učinkovite konkurence ne more biti izpolnjeno na nekonkurenčnem trgu.

Ta direktiva in ta uredba imata brez dvoma različni pravni podlagi in različne naslovnike, vendar ju ni mogoče analizirati ločeno.

ustvarjanje ali krepitev prevladujočega položaja, ki bi resno in trajno oviral učinkovito konkurenco na zadevnem trgu ali trgih, neposredna in takojšnja posledica koncentracije.

Če take spremembe trenutne konkurence ne bi bilo, bi bilo treba koncentracijo *a priori* dovoliti. Res je, da lahko Komisija po potrebi upošteva učinke koncentracije v bližnji prihodnosti in celo opre svojo prepoved koncentracije na take prihodnje učinke. Kljub temu pa ji to ne dovoljuje, da opusti analizo takojšnjih učinkov take koncentracije, če obstajajo, in da jih ne upošteva pri svoji globalni presoji te koncentracije.

(Glej točko 124.)

(Glej točke od 114 do 118 in 126.)

7. Kadar Komisija v okviru uporabe člena 2(3) Uredbe št. 4064/89 o nadzoru koncentracij podjetij preuči koncentracijo, mora ugotoviti, ali bi bilo
8. Če so določeni razlogi v odločbi sami taki, da jo lahko pravno zadovoljivo utemeljijo, napake, ki bi bile lahko podane pri drugih razlogih tega akta, v nobenem primeru ne vplivajo na njegov izrek.

Glede na to, da mora Komisija na področju koncentracij prepovedati koncentracijo, če sta izpolnjeni merili iz člena 2(3) Uredbe št. 4064/89 o nadzoru koncentracij podjetij, čeprav samo v zvezi z enim od zadevnih trgov, je odločbo o koncentraciji, s katero je koncentracija razglašena za neskladno s skupnim trgov, mogoče razglasiti za nično samo, če se ugotovi, da morebitni razlogi, ki niso protipravni, zlasti razlogi, ki se nanašajo na enega od zadevnih trgov, ne zadostujejo za utemeljitev njenega izreka.

je dana z Uredbo št. 4064/89 o nadzoru koncentracij podjetij, je omejen na preverjanje upoštevanja postopkovnih pravil in pravil obrazložitve, pravilnosti dejstev ter neobstoja očitne napake pri presoji in zlorabe pooblastil.

(Glej točko 151.)

Kljub temu pa ta ugotovitev ne pomeni, da pri preučitvi določenega trga ni treba preučiti tudi konkurenčnih razmer na drugih trgih, če se zadevna odločba opira bodisi na splošno na učinke koncentracije na različne zadevne trge bodisi na medsebojno krepitev nekaterih konkurenčnih učinkov koncentracije na teh različnih trgih.

(Glej točke od 144 do 147 in 198.)

9. Nadzor, ki ga opravi sodišče Skupnosti v zvezi z zapletenimi gospodarskimi presojami, ki jih opravi Komisija pri uresničevanju diskrecijske pravice, ki ji

10. Za zagotovitev pravne varnosti in učinkovitosti sojenja je za dopustnost tožbe potrebno, da so bistveni pravni in dejanski elementi, na katerih ta temelji, razvidni, vsaj na kratko, vendar dosledno in razumljivo, iz besedila same tožbe. V zvezi s tem, čeprav je mogoče vsebino tožbe v določenih točkah podpreti in dopolniti s sklicevanjem na izvlečke iz priloženih listin, splošno sklicevanje na druge dokumente, čeprav priložene tožbi, ne more nadomestiti pomanjkanja bistvenih elementov pravnih navedb, ki jih mora v skladu s členom 44(1) Poslovnika Sodišča prve stopnje vsebovati tožba.

V zvezi s tem dejstvo, da se tožba obravnava po hitrem postopku, poveča ustreznost tega načela. Pri odločanju

po hitrem postopku, v katerem ni drugega kroga pisnih stališč, se namreč predpostavlja, da so trditve tožeče stranke jasno in dokončno izdelane že na začetku v tožbi ali po potrebi v njeni skrajšani različici.

(Glej točke 155, 182 in 183.)

dveh kumulativnih pogojev, tj. po eni strani, da te obveznosti jasno in brez potrebe po dodatni preiskavi rešujejo predhodno prepoznane konkurenčne težave, in po drugi strani, da obstaja dovolj časa za posvetovanje z državami članicami o teh obveznostih.

(Glej točke od 161 do 163.)

11. Iz člena 8 Uredbe št. 4064/89 o nadzoru koncentracij podjetij, v povezavi s členom 18 Uredbe št. 447/98 o priglasitvah, rokih in zaslišanjih, predpisanih z Uredbo št. 4064/89, izhaja, da uredbe s področja koncentracij Komisije ne obvezujejo, da sprejme obveznosti, predložene po roku. Razlog za ta rok je predvsem zahteva po hitrosti, ki označuje splošno sistematiko Uredbe št. 4064/89.

Venar iz točke 43 Sporočila Komisije o korektivnih ukrepih, dovoljenih po uredbah št. 4064/89 in št. 447/98, s katerim se je Komisija prostovoljno obvezala, izhaja, da se prepozno predložene obveznosti strank priglašene koncentracije lahko upoštevajo na podlagi

12. Kadar koncentracija vključuje več različnih, a povezanih trgov, in kadar konkurenčne razmere na enem ali več teh trgih vplivajo na razmere na enem ali drugem trgu, je treba upoštevati te druge trge, da bi lahko pravilno in v celoti ocenili, ali zadevna koncentracija ustvarja ali krepí prevladujoči položaj na enem od zadevnih trgov, zaradi česar je konkurenca resno ovirana. Po drugi strani pa ni treba ugotoviti, da bo zadevna koncentracija imela to posledico na vsakem od vpletenih trgov, da bi sklenili, da je treba to koncentracijo prepovedati.

(Glej točko 203.)